

Drugi memorandum SANU

Uznemirujuće otkriće: novi srpski velikodržavni "priručnik" - Srbija ima memorandum 2!

Tačno dvadeset i pet godina nakon objavljivanja Memoranduma Akademije nauka i umetnosti Srbije (1986. godine) koji je bio naučno-teorijska platforma za raspad SFRJ i krvave osvajačke ratove „u kojima Srbija nije učestvovala“, u akademskim nacionalističkim krugovima u Beogradu „patentiran“ je njegov nastavak - Memorandum II čiji su strateški ciljevi gotovo identični sa „prethodnikom“, dakle velikosrpski, s tim da je način njihove realizacije prilagođen novim uslovima, iz njega je izbačeno nasilje i „bitke koje mogu biti i oružane“. Prema našim saznanjima ovaj dokument dostupan je uskom krugu srpske političke elite, koja praktičnim potezima, naročito posljednjih nekoliko mjeseci, operacionalizira novu spsku nacionalnu i geopolitičku doktrinu

Dobrica Ćosić i akademici SANU savjetuju političare: Kako u miru vratiti ono što je izgubljeno u ratovima?!

„Zaštita interesa srpskog naroda u regionu je politički, istorijski, pa i moralni imperativ“, poručio je prošle nedjelje šef srpske diplomatije Vuk Jeremić.

„Normalno je da je za nas prioritet položaj Srba u drugim zemljama u regionu...“, pojasnio je riječi Vuka Jeremića, ministar policije i lider SPS-a Ivica Dačić, nakon zajedničke sjednice Vlade RS i Vlade Srbije u Banjoj Luci.

Nakon posljednjih izjava srbijanskih zvaničnika čak i oni potpuno neupućeni teško više mogu povjerovati u to kako su potezi koje u zadnje vrijeme povlači Srbija usmjereni na stabilizaciju odnosa u regionu. Istražujući i pokušavajući da dobijemo odgovore na čemu se zapravo zasniva srbijanska politike prema Bosni i Hercegovini i državama u regionu, naš list je došao do senzacionalnog otkrića.

Dobrica Ćosić, prvi predsjednik SR Jugoslavije i glasoviti srpski književnik koji je od kreiranja Memoranduma SANU ponio i epitet «oca nacije», nedavno je sa prof. Ljubomirom Tadićem, ocem srbijanskog predsjednika Borisa Tadića, i nekoliko akademika SANU-a, sačinio «Memorandum 2».

Za razliku od "Memoranduma 1" koji je ispisan u SANU osamdesetih godina i objavljen u dnevnom listu Večernje novosti 1986. godine, "Memorandum 2" je interni dokument koji je prosljeđen svim članovima Vlade Srbije. Kako saznajemo od izvora iz kabineta srbijanskog premijera Svetozara Cvetkovića, ovaj dokument ne bi trebao procuriti u javnost jer na sebi nosi oznaku "čitanje bez daljeg rasturanja".

MEMORANDUM ZA NOVE BITKE

Memorandum 2 je sačinjen sa ciljem da spasi Srbiju nakon svih balkanskih poraza i stavi je u ravnopravan položaj sa svim državama na koje je izvršila agresiju. U nekoliko poglavlja se navode osnovni pravci i ciljevi kako se Srbija treba i može spašavati u međunarodnim sudskim procesima. Također, kako umanjiti odgovornost Srbije za počinjene zločine i

razaranja, i montiranim sudskim procesima staviti je u ravnopravan položaj sa državama u okruženju (Hrvatska, BiH, Kosovo).

Autori Memoranduma 2 detaljno su razradili na koji način Srbija može odvratiti pažnju regionalnih i međunarodnih medija sa završnih procesa bivšim pripadnicima srbijanskog političkog, obavještajnog i vojnog vrha kojem se sudi u Haškom tribunalu - Vojislavu Šešelju, Jovici Stanišiću, Frenkiju Simatoviću, generalu Momčilu Perišiću. Isto važi i za političko, policijsko i vojno rukovodstvo Republike Srpske. Misli se na Radovana Karadžića, Miću Stanišića, Stojana Župljanina... Jedan od načina je da se pažnja javnosti zaokupi optužnicama, potjernicama i sudskim procesima koji će se odvijati pred srbijanskim pravosuđem protiv državljana BiH, Hrvatske i Kosova koji su učestvovali u ratu.

Memorandum 2 razrađuje i načine kako susjedne države BiH, Hrvatsku i Kosovo dovesti u položaj da odustanu od tužbi najavljenih pred međunarodnim sudovima.

Takođe, kako se pokajničkim akcijama dovesti u ravan položaj sa stradalim i oštećenim državama iz okruženja. Zatim, na koji način kroz sve to spriječiti svaku izolaciju ili zapreku da Srbija pristupi pregovorima sa EU-om.

Tu je i uputstvo kako se pažnja svjetske javnosti treba zaokupiti do prestanka mandata i rada Haškog tribunala. Insistirati na zatvaranju Haškog tribunala i tražiti da se general Ratko Mladić procesuiru pred domaćim pravosuđem, takođe je jedan od ciljeva Memoranduma 2.

Tu je još čitavo poglavlje u ekonomiji i podjeli imovine sa bivšim jugoslovenskim republikama.

MEMORANDUM 2: SAD GA IMA, SAD GA NEMA

Mračna politika srpskih akademika bavi se time na koji način treba destabilizovati vlade susjednih država, a sve pod motom „slaba vlast, slaba država“. U tom kontekstu potrebno je, prema autorima Memoranduma 2, provocirati unutrašnje nezadovoljstvo i nemire. «U politički nestabilnim državama ujedno se slabi oštrica optužbi protiv Srbije», računaju autori Memoranduma 2.

Autori ovog državnog dokumenta savjetuju da se Srbija potpuno okrene NR Kini, politički, ekonomski i vojno, čime bi se kompenzirao izostanak ruske podrške koju je Srbija godinama imala.

Iako se deklarativno tvrdi da se suverenitet susjednih zemalja ne dovodi u pitanje, zvanični Beograd ne odustaje od uhodane strategije instrumentalizacije Srba u zemljama u regionu. Upravo Miloševićovo „događanje naroda“, s kraja osamdesetih, čijeg se naslijeđa Ivica Dačić nikada nije odrekao, počelo je „brigom“ za položaj Srba u tadašnjim republikama.

Tako je posebno poglavlje u Memorandumu 2 posvećeno Republici Srpskoj, zatim srpskoj zajednici u Vukovaru, Istočnoj Slavoniji i sjevernom djelu Kosova. Ističe se da Srbi u ovim krajevima treba da budu konstitutivan narod.

Autori «Memoranduma 2» nisu zaboravili ni Vojvodinu, kako zaustaviti njeno eventualno odvajanje i dalju regionalizaciju Srbije. Isto tako jedan dio je posvećen Sandžaku. Precizno je opisano koje aktivnosti treba poduzimati u Sandžaku i kako oslabiti djelovanje muftije Muamera Zukorlića.

Autori novog dokumenta Srbije, koji je na dnevni red vratio temu velikodržavnih aspiracija iz devedesetih, akademici koji su odgajali predsjednika Tadića, zbog čega se vjeruje da će Boris Tadić svesrdno podržati ovaj plan i prionuti na njegovu provođenje.

Da se Tadić već angažovao u njegovom provođenju, govori i činjenica da je iznenađujućom brzinom otvorio još nezavršeni srpski konzulat u Herceg Novom i poručio da Beograd na Srbe u regionu ne može gledati kao na dijasporu. Kako naš izvor tvrdi, Tadićeva posjeta Crnoj Gori bila je isključivo sa ciljem da se što više građana Crne Gore na predstojećem popisu izjasne kao Srbi. Nakon žestoke reakcije Vlade u Podgorici, iz novouspostavljene državne „Strategije o Srbima u regionu“, izbačena je sporna odredba kojom se tražila politička konstitutivnost za Srbe u Crnoj Gori i Hrvatskoj. Da nije bilo pritiska i oštrog protesta zemalja u regionu, ova odredba posljednjeg dokumenta Vlade Srbije ne bi bila zamijenjena formulacijom „pojačane brige za Srbe u susjednim državama“. U tom kontekstu, iz Beograda poručuju da se o Srbiji više ne može govoriti kao o remetilačkom faktoru. Međutim, to nikako ne znači da je nestala i briga za Srbe u bivšim republikama. Upravo zato, ministar Jeremić hvali novu strategiju za Hrvatsku i Crnu Goru, ali i poziciju Srba u Bosni i Hercegovini.

„Republici Srpskoj prilično dobro ide, u tom smislu. Pre svega treba odati priznanje rukovodstvu Republike Srpske, na čelu sa predsednikom Dodikom, jer Srpska je danas stabilna, prosperitetna, Srpska korača sigurnim koracima. Srbija je naravno tu, Srbija je potpuno posvećena da pomogne na svaki način“, kaže Jeremić.

Dobrica Ćosić zvani Gedža, otac srbijanske politike druge polovine 20. vijeka, nedavno je za beogradske novine rekao da su Srbi u 20. vijeku izgubili četiri rata (Slovenija, Hrvatska, BiH i Kosovo), ali da u 21. vijeku trebaju gledati kako se «u miru dobijaju izgubljeni ratovi». Ova njegova formulacija postaje jasnija ako se dovede u vezu sa izjavom prof. Ljube Tadića, jednog od najistaknutijih srpskih intelektualaca: «Vojni gubitak Srpske Krajine i slavonskih zemalja, gde su Srbi bili većina, mi ne smemo nikada prihvatiti kao definitivni gubitak. Te krajeve nikad ne treba smatrati izgubljenim, jer ni Nemci nisu Istočnu Nemačku smatrali definitivno izgubljenom. Čak ni u ustavu“.

NASTAVAK SNA O VELIKOJ SRBIJI

Nedavno usvojeni srbijanski Zakon o dijaspori i Srbima u

regionu, čije je usvajanje u javnosti prošlo prilično neopaženo, a koji govori o tranziciji srpskih zajednica u državama regiona u unitarnu, svesrpsku zajednicu, što je samo eufemizam za veliku Srbiju, neodoljivo podsjeća na Memorandum SANU. Međutim, ne podsjeća slučajno. Njegovi autori su upravo akademici koji su ispisali „Memorandum 2“. Na odredbe ovog zakona nije reagovao niko iz političkog i javnog života niti jedne zemlje u regionu.

Skoro neopaženo i u našoj kao i u političkoj javnosti zemalja regiona prošla je sjednica „Saveta za odnose sa Srbima u regionu“ održana 8. februara ove godine, na poziv srbijanskog predsjednika Borisa Tadića. Osnovna i jedina tačka dnevnog reda bila je ona koja se odnosila na popis stanovništva koji bi se u svim zemljama regiona, osim u Srbiji, trebao održati u toku ove godine. Miodrag Jakšić, sekretar srbijanskog Ministarstva za dijasporu, rekao je da je „cilj sastanka da Srbija potakne Srbe nastanjene izvan Srbije da se izjasne kao pripadnici srpske nacionalnosti“. Jakšić je naglasio da se „vlast u Srbiji protivi asimilaciji našeg stanovništva u zemljama regiona i eventualnom sprečavanju njihovog prava na slobodno izjašnjavanje tokom popisa“.

Srbijanski režim čak otvoreno ističe kako predstojeće popise u zemljama regiona smatra „jednim od najvažnijih u istoriji srpskog naroda“. Naš dobro upućeni izvor ističe da je slijedeći korak politička i diplomatska borba za položaj Srba kao konstitutivnog naroda u Hrvatskoj i Crnoj Gori, a odmah potom i zahtjevi za teritorijalnu autonomiju (konstitutivnih) Srba u tim državama. Posljednji korak bi bio onaj koji Milorad Dodik, predsjednik RS-a, provodi u BiH.

Pomenutoj sjednici je prisustvovao i Milorad Dodik, koji je inače Tadićev sluga pokorni u izvršenju ciljeva iz «Memoranduma 2». Naš dobro upućeni izvor ističe da hapšenje generala Divjaka treba posmatrati u kontekstu provođenja ciljeva Memoranduma 2.

Zapravo i pokretanje istrage protiv Ejupa Ganića, generala Jovana Divjaka, hrvatskog branitelja Tihomira Purde, dr. Vesne Bosanac predstavlja prebacivanje krivice, zamagljivanje istine, obmanjivanje javnosti i skretanje pažnje sa slučajeva koji se protiv srbijanskih zvaničnika vode u Haagu, što su glavi ciljevi novog srbijanskog memoranduma. U tom kontekstu je i Dodikova izjava da će policija RS-a uhapsiti generala Jovana Divjaka, Ejupa Ganića ili članove ratnog Predsjedništva BiH ukoliko se nađu na teritoriji RS-a i isporučiti ih Srbiji.

Boško Jakšić, beogradski publicista i analitičar, za naš list kaže da su zvaničnici iz Vlade Srbije prekoračili svoje ingerencije i da se održavanjem zajedničke sjednice u Banjoj Luci direktno miješaju u unutrašnje stvari u Bosni i Hercegovini.

«Moje mišljenje je da to nije posao Beograda i da zvanični Beograd može samo da se opeče ukoliko nastavi sa jednom takvom politikom. Jedno je legitimna odbrana interesa Srba van Srbije, međutim, potpuno je drugo ako to može da zadire i čak da se podvede u mešanje u odnose unutar jedne suverene države. Tako da mi se, nažalost, čini da, što se tiče odnosa sa Srbima u Republici Srpskoj, Beograd nije izvukao dovoljno zaključaka koje je mogao na osnovu događaja koji su se dešavali u vrijeme Miloševića i Karadžića i da Beograd dosta

Dobrica Ćosić

rizikuje jer radi neke stvari koje su suprotne njegovom interesu. Pod tim interesom mislim pre svega da Evropska unija od srbijanskih zvaničnika očekuje jednu konstruktivnu saradnju, da se pomogne saniranju situacije u Bosni i Hercegovini, a ne da se ona dovodi do toga da Milorad Dodik otvoreno može da govori da će Bosna i Hercegovina proći kao bivša Jugoslavija i da će se raspasti.

Što se tiče uticaja Dobrice Ćosića i akademika i drugačije postavljenih velikodržavnih aspiracija o kojim vi govorite, u tom slučaju trebao bi da postoji ozbiljan plan zvaničnog Beograda kako on vidi Srbiju za dvadeset ili pedeset godina. Međutim, ja smatram da zvanični Beograd nema tu viziju koja bi dugoročno pozicionirala Srbiju i da postoji jedna politika koja ide cik-cak, koja se provodi od danas do sutra i u kojoj se vidno primećuju uticaji tih intelektualno-nacionalističkih krugova, gde je Dobrica Ćosić jedan od njihovih simbola. Taj uticaj bi prema političkim programima mogao i trebao da pripada stranci Vojislava Koštunice DSS, ali na žalost njega je moguće identifikovati i u Demokratskoj stranci na čijem se čelu nalazi Boris Tadić. Istina, Srbija ima svoja legitimna prava da se brine o položaju Srba van granice Srbije, da im pomaže, ako hoće da ulaže u Telekom Srpske, ali rešavanje nekih statusnih problema, to jednostavno ne dolazi u obzir jer je to već uplitanje u legitimne stvari suverene države», zaključuje za naš list publicista Boško Jakšić.

Nova strategija Vlade u Beogradu mnoge je podsjetila na čuveni Memorandum Srpske akademije nauka i umjetnosti, koji je, uvodeći pitanje ugroženosti Srba van Srbije, udario temelje programa Velike Srbije. Međutim, mnogi analitičari u Srbiji ne znaju da se zapravo radi o prepakovanom memorandumu, koji srbijanske vlasti uveliko provode.

Srđa Popović, beogradski advokat, u razgovoru kaže da su Ćosić i kompletna Miloševićeva ekipa iz devedesetih reaktivirani i angažovani na novim projektima.

«Mislim da se radi o tome da u svesti ljudi ovde ne postoji da je Srbija poražena u tim agresorskim ratovima i da se ceo taj projekat koji je počeo 1991. godine završio porazom. Zato je i taj takozvani prevrat kada je srušen Milošević ostao jedan ambivalentan događaj. Jedni su smatrali da je podvučena konačno crta na celu tu prošlost, drugi kao što su Vojislav Koštunica i Dobrica Ćosić smatrali su da se sklonio jedan predsednik, da je došao drugi a da oni nastavljaju tamo gde su stali. Taj frontalni sukob oko 5. oktobra doveo je zapravo do Đinđićevog ubistva koje je celu zemlju bacilo u apatiju i zaustavilo procese koje je on započeo. Tokom Koštuničine vladavine sve je pokušalo da se vrati u pređašnje stanje i sada, u trenutku kada počinjemo da se približavamo ulasku u EU koja je jedina tekovina Zorana Đinđića koja je preživela i ima podršku u javnosti, njih hvata panika i oni žele da uzvrate kontaraudarom. Ja to osećam na sve strane i video sam pre neki dan kako su se uspaničili zbog zahtjeva specijalnog tužioca da ispita političku pozadinu ubistva premijera Đinđića. Odmah su prešli u snažan kontranapad. Pojavila se jedna peticija u kojoj se daje podrška Koštunici i njegovoj odluci da se ne odazove pozivu Tužilaštva. Koštunicu su podržali Đogo, Nogo, Brana Crnčević, Smilja Avramov, Vučelić, Dobrica Ćosić... to je kompletna ekipa iz devedesetih. Koštunica je sazva glavni odbor svoje stranke na kojem je pozvao na pobunu nacionalnih samosvesnih i slobodnih Srba protiv kursa kojeg zemlja zauzima, a to je približavanje Evropi. Ja mislim da je sve to prilično anahrono i to je jedan očajnički pokušaj koji može da nanese veliku štetu. Oni su još uvek tu, oni su još uvek živi

MEMORANDUM 2 U KRATKIM CRTAMA

- Umanjiti odgovornost Srbije za počinjene zločine i razaranja, i optužnicama, potjernicama i montiranim sudskim procesima protiv državljana BiH, Hrvatske i Kosova staviti je u ravnopravan položaj sa državama u okruženju
- Odvratiti pažnju regionalnih i međunarodnih medija sa završnih procesa bivšim pripadnicima srbijanskog političkog, obavještajnog i vojnog vrha i političkog vrha Republike Srpske kojem se sudi u Haškom tribunalu
- Susjedne države BiH, Hrvatsku i Kosovo dovesti u položaj da odustanu od tužbi najavljenih pred međunarodnim sudovima
- Pokajničkim akcijama dovesti Srbiju u jednak položaj sa stradalim i oštećenim državama iz okruženja
- Insistirati na zatvaranju Haškog tribunala i na suđenju generalu Ratko Mladić pred domaćim pravosuđem
- Destabilizovati vlade susjednih država, provocirati unutrašnje nezadovoljstvo i nemire i slabiti oštricu optužbi protiv Srbije
- Pomagati otcjepljenje Republike Srpske
- Insistirati na konstitutivnosti Srba u Hrvatskoj, Crnoj Gori i Kosovu i izvršiti tranziciji srpskih zajednica u državama regiona u unitarnu, svesrpsku zajednicu
- Zaustaviti odvajanje Vojvodine, spriječiti dalju regionalizaciju Srbije i oslabiti djelovanje Islamske zajednice u Sandžaku

i još uvek nastupaju vrlo agresivno. Opasno je to što je zemlja u velikoj ekonomskoj krizi i to je pogodna podloga za tako neku populističku pobunu koju bi oni pokušali izvesti.

Što se tiče tih velikodržavnih aspiracija Srbije prema BiH, za koje me pitate, to je deo te stare politike, nacionalne strategije i taj projekat da će oni kad-tad da se dočepaju Republike Srpske i razbiju Bosni u Hercegovinu, oni od toga nikada nisu odustali“.

«Memorandum 1» je prouzrokovao genocid, urbicid, ratne zločine i razaranja, međutim „Memorandum 2“, prema njegovim autorima, treba da završi u miru sve one velikosrpske projekte koji nisu ostvareni u ratu.

ĆOSIĆ: „SRPSKI PORAZI NISU KONAČNI“

Profesor dr. Nebojša Popov, sociolog i urednik lista Republika, za naš list kaže da velika briga srbijanske Vlade prema Srbima u Republici Srpskoj zapravo predstavlja liječenje rana sa Kosova.

MEMORANDUM SANU IZ 1986.

...Memorandum SANU je dokument koji je stvorila Srpska akademija nauka i umjetnosti kao strateški program srpske inteligencije koji je trebao da odredi pravac rješenja srpskog pitanja unutar SFR Jugoslavije. Ovaj dokument je objavljen u aprilu 1986. godine.

Memorandum SANU u svom sadržaju nimalo ne odstupa od velikosrpskog Garašinovog programa Načertanije iz 19. stoljeće, takođe se oslanjao i na politički program četničkog ideologa Stevana Moljevića, ali i Nacionalni i državni program Kneževine Srbije iz 1844. godine koji je također sačinio Ilija Garašaniin.

Program Memoranduma SANU-a između ostalog sadrži:

- granice Srbije nisu u skladu s etničkim sastavom i kao takve one se trebaju prekrajati jer, prema Memorandumu, Ustav iz 1974. je nanio mnogo štete Srbiji, zbog stvaranja autonomnih pokrajina Vojvodine i Kosova, razvodnjavanje federacije, kao i zbog "umjetnih" administrativnih granica koje ne predstavljaju "pravu" sliku

- ugroženost srpskog naroda od strane drugih naroda unutar SFR Jugoslavije: asimilacija, iskorištavanje, istjerivanja, nemogućnost izražavanja, marginalizacija u političkoj, ekonomskoj, kulturnoj i naučnoj sferi

- jačanje antisrpskih snaga unutar SFR Jugoslavije (Hrvati, Albanci)

- potreba za brzom akcijom da se spriječi propadanje Srbije i srpskog naroda

Memorandum SANU imao je dalekosežan uticaj na razvoj nacionalizma u Srbiji, ali i direktan uticaj na Slobodana Miloševića koji je ideje izložene u Memorandumu pokušao provesti u djelo: antibirokratska revolucija i ideja o velikoj Srbiji koja je kasnije bila uzrok rata u Sloveniji, Hrvatskoj, BiH i na Kosovu.

Memorandum SANU je bio inicijalni akt kojim je praktično počela drama jugoslovenskih naroda sa strahovitim pogibijama, zločinima, stradanjima civila, razaranjima gradova, progonima i iseljavanjem čitavih regija, koncentracionim logorima, rušenjem kulturnih i vjerskih objekata...

Autori Memoranduma su akademici Pavle Ivić, Antonije Isaković, Dušan Kanazir, Mihajlo Marković, Dejan Medaković, Vasilije Krestić, Ivan Maksimović, Kosta Mihajlović...

«Svi nacionalizmi u bivšoj Jugoslaviji startovali su sa tezom o ugroženosti vlastitog naroda i što su bili grlatiji da tu ugroženost dramtizuju, time su opravdavali sve veće nasilje prema drugim narodima. To što oni brane svoju raniju politiku je istorijski i socijalno katastrofalno, pogotovo ako taj pogrešnoj politici nema šta da se suprotstavi. Kada bismo pravili paralelu sa devedesetim, onda možemo slobodno reći da nedostaje nešto što je onda postojalo, a to je jedan otpor nacifikaciji politike i države. Postojale su razne grupe građana, ja sam uglavnom s njima komunicirao, u Mostaru, Tuzli, Sarajevu, Brčkom i u drugim gradovima, gde su imali dosta jasnu poziciju ljudi koji se suprotstavljaju nasilnom rešavanju problema. Sada ne vidim da tako nešto postoji, dakle šta je alternativa da se bilo čiji remetilački pokušaji u formiranju normalne države BiH, spreče.

Istina je da Dobrica Ćosić ne odustaje od svojih ideala. On se sam u današnjem broju Politike (ponedeljak, 21. mart) vrlo jasno izrekao. On kaže da je do sada, pa i sada obavlja, pazite - sudbinske dužnosti. Ta mistifikacija ljudi na vlasti, ili kad padnu sa vlasti, da se ponašaju po nekom prstu sudbine koji ih uzima kao svoje instrumente za ostvarenje ciljeva, dakle nečim što ne domašuje životno iskustvo običnih pojedinaca, tu nikakvog izlaza nema i može trajati i duže od biološkog života tih raznih mistifikovanih junaka».

Dobrica Ćosić je inače u listu Politika, u pismu kojeg je posvetio svom ratnom drugu Dragomiru Laziću Đurici, kazao:

„Nisam sa svojom revolucionarnom generacijom uspeo da promenim sudbinu srpskog naroda; bila je to naša partizanska i mladička iluzija; nisam kao predsednik SR Jugoslavije uspeo da promenim nacionalnu i državnu politiku i započnemo preporod Srbije u socijaldemokratsko, prosveteno i civilizovano društvo. Ti neuspesi su generacijski i nacionalni porazi koji su u mojoj svesti i duši postali muka i patnja koje mi umanjuju uspehe i zadovoljstva koja sam pored svih poricanja imao u svom romansijerskom radu. Promena koja je nastala petooktobarskim prevratom, izvedena je narodnim gnevom i milionima dolara američke obavestajne službe i njenih saradnika; prevrat je u kome sam i ja zabludno učestvovao. Ta promena poretka pretvorila se u užasavajuću stvarnost: kriminalnom kontrarevolucijom stupili smo u kriminalni kapitalizam. Ja sam vrlo brzo uvideo da smo opet obmanuti”.

Ćosić priznaje da je poražen, zajedno s ostalima koji su se borili za velike nacionalne ciljeve, ali nedavno u Ninu izgovara dvosmisleni rečenicu: «Ti porazi nisu konačni». Jedinu svetlu tačku nalazi u «Republici Srpskoj» koja je dokaz da «smo osvojili i neke istorijske pobede, i u uvjerenju umnih i hrabrih ljudi sveta da smo na strani pravde i prava».

Politiku srbijanske Vlade prema BiH možda je najpreciznije objasnila potpredsjednica Liberalno- demokratske partije Vesna Pešić: «Srbija je i dan danas remetilački faktor u regionu. Srbija neprekidno rastura BiH. Zbog toga nema ništa od našeg puta ka EU. Ne možemo da idemo ka EU, a da ostavimo našu Republiku Srpsku. To je sve folirancija. Oni rasturaju i pokušavaju svima da pokažu je Bosna jedna neuspela država. Pokušavaju na neki način da rasture Bosnu, da se osamostali Republika Srpska i da dođe do nekog ujedinjenja. Oni se bave teritorijama. Za to vreme čekaju neke pogodne momente da svima to dosadi. Njima se iz nacionalističkih razloga uopšte ne žuri ka EU».